

ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ο ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ

Οι έρωτές του.—Γκρατζιέλα και Έλβιρα.—Η πολιτική.—Τα ταξίδια του.—Η φτώχεια του.

Λαμαρτίνος, ένας από τους μεγαλύτερους ρομαντικούς ποιητές του 19ου αιώνας, γεννήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1792 στο Μασόν. Η μητέρα του, μία πολύ αξιόλογη γυναίκα, θροσώθηκε μόνη της στην άνατροφή του γιου της. « Εσπούδαξα, γράφει κάπου ο ίδιος ο Λαμαρτίνος, κάτω από το γαλήνιο βλέμμα της μητέρας μου.»

Θα μπορούσε κανείς να προσθέσει ότι αυτή η εκλεκτή γυναίκα είναι η πρώτη που έζηησε, μέσα στην ψυχή του γιου της το κρυμμένο ποιητικό του αίσθημα, είναι άσφαλώς εκείνη που τον ενέπνευσε πρώτη. Έθεωρείτο μία από τις ωραιότερες γυναίκες της εποχής της.

Στο 1820 ο Λαμαρτίνος εξέδωσε την πρώτη του συλλογή: τις «Meditations». Όλοι οι εκδόσεις είχαν άρνηση, να την εκδόσουν και άναγκάστηκε να τη βάλει μόνος του. Η έπιτυχία όμως ήτο καταπληκτική κ' έπουλήθηκαν πάρα πάνω από 45.000 αντίτυπα. Ο άριθμος αυτός ήταν πρωτοφανής για την εποχή. Η Γαλλία είναι τότε κουρασμένη από τους πολέμους, τις νίκες και τις κατακτήσεις κ' ο Λαμαρτίνος έφικνε νέας χορδές εις την λύρα των ποιήσεως που την άνακοφίζαν. Οι νέοι διανοούμενοι διψούσαν ένα ιδανικό όμορφιάς, καλοσύνης κ' έλπίδος και ο Λαμαρτίνος τους το προσέφερε.

Άμφιβολοι άκόμα ως προς τός κλίσεις του ο Λαμαρτίνος, θέλησε να εγκατασταθή τότε σάν ευγενής κτηματίας στο όραιο έξοχικό του σπίτι, στο Μαϊγύ, όπου έμελλε να περάσει ένα μεγάλο μέρος της ζωής του κατά καιρούς άνισους.

Προτιμήθηκε τα δάση του, φάνεψε άμπελία και κατέστησε έξαιρετικά εύχρηστο διαμονή το άπέραντο αυτό κτήμά του. Μά οι διαταγμοί τυρρανούσαν την καρδιά του κ' οι άμφιβολίες βασάνιζαν το πνεύμά του.

Χωρίς να θέλει να εισχωρήσει κανείς περισσότερο άπ' ότι πρέπει στην αισθηματική ζωή του Λαμαρτίνου, δέ μπορεί ν' άφήσει άσολοχίστα δυό γυναίκες πορτραίτα, τα όποια εκείνος άποθανάτισε: τη Γκρατζιέλα και την Έλβιρα.

Τη Γκρατζιέλα την έγνωρισε κατά την πρώτη διαμονή του στη Φλωρεντία. Έκεινος είναι τότε είκοσι χρόνων, στην ηλικία του Ρωμαίου, κ' εκείνη δεκάξη, στην ηλικία της Ίουλιέτας. Είναι δροσερή και γελαστή, αυτή η μικροπούλα του Προσίντα, κ' εκείνο που ξεχώριζε μέσα της είναι μία καρδιά, σάν άνθος νέο, μία καρδιά που δεν είχε άκόμα χτυπήσει από τον έρωτα που παραδόθηκε σ' αυτόν χωρίς ύπολογισμούς.

Πολλοί ιστοριογράφοι προσπάθησαν ν' άνακαλύψουν αν η Γκρατζιέλα, η μικρή αυτή Ναπολιτάνισσα σιγαροποιάς, υπήρξε ποιήτρια ή ήταν πλάσμα της φαντασίας του ποιητού. Οι έπιστολές του Λαμαρτίνου προς το φίλο του Βερνέ δεν άφήνουν καμμία άμφιβολία περί της πραγματικής ύποστάσεώς της. Διατηρείται μάλιστα άκόμα ως σήμερα στο Σαιν Ποάν, μέσα σ' ένα όραιο, δίπλα στο γραφείο του ποιητού, ο βαμβάκερος κόκκινος πέπλος που του χάρισεν εκείνη την ώρα που την άποχαίρετο.

Με την Έλβιρα (κ. Σόρλ), την σοβαρότερη φίλη του, το έρωτικό του πάθος έφτασε στην πιο μεγάλη άναλαμπή του. Ο Λαμαρτίνος του όποιοι η άσθενής κράσις, άνηυχοσε την τρυφερά κ' άφρασιωμένη μητέρα του, έστάλη από τον οικογενειακό τους γιατρό για θεραπεία στο Ατζ. Είναι μελαγχολικός, σκυθρωπός κ' άπογοητευμένος όταν έφτασε στη γοητευτική αυτή γωνία της Σαβοΐας. Έκει στις όχθες της λίμνης του Μπουρβέ προτιείδε την Έλβιρα.

Είτανε μία νέα Παρισινή, άρρωστη και μελαγχολική, εκείνη η όποια έμελλε ν' άφήσει μία βαθειά εντέπωση στη ζωή του ποιητού. Έντούτοις όμως ο ποιητής τον έπόμνο χρόνο παντρεύτηκε μία διανοουμένη κ' αισθηματική γυναίκα που την έλάτρευε σ' όλη του τη ζωή, μία Άγγλιδα που δεν έβλεπε σάν κόσμο τίποτε θυματώτερο από την ποιήτρια και ωραιότερο από τον άνδρα της.

Τόν Ιούνιο του 1824 ο Λαμαρτίνος διορίστηκε γραμματεύς της πρεσβείας Νεαπόλεως, όπου έγραψε τις «Ποιητικές Άρμονίες» οι όποιες δεν έξεδόθησαν παρά το 1830. Άπό την Νεάπολη ο Λαμαρτίνος μετετέθη ως έπιτετραμμένος στη Φλωρεντία της Τοσκάνας.

Τα γεγονότα εν τώ μεταξύ έπήρχοντο άλλεπάλληλα στη Γαλλία κ' ο Λουδοβίκος Φίλιππος άνθλη στο θρόνο. Ο Λαμαρτίνος διορίστηκε τότε πρεσβευτής της Γαλλίας στην Έλλάδα λόγω των σχέσεων της μητέρας του με την αλή. Μά ο ποιητής, δημοκρατικός έχ-

θός του καθεστώτος όπως ήτο, δεν συγκατετέθη να πάη από τους νικημένους στους νικητές. Έκαμε το καθήκον του κ' έμεινε πιστός στις άντιλήψεις του. Άποχα ρέτησε τη διπλωματία και ξανάγινε ποιητής.

Πλούσιος και πολυέσδοος όπως ήτο, άγόρασε ένα πλοίο και μαζί με τη γυναίκα του και την κόρη του, ξεκίνησε να έπισκεφθή την Άνατολή. Αυτό το ταξίδι έβάστηξε δεκάξη μήνες. Στο Μπέυρουτ έχασε την κόρη του που είναι δώδεκα χρόνων. Κατά μία διάδοση το κοριτσάκι δεν είχε πεθάνει, μά το είχαν άρπάξει Τουρκοί λησται οι όποιοι το πούλησαν στο χαρέμι του σουλτάνου.

Ο Λαμαρτίνος έχει περιγράψει ύπερσοα αυτό το όραιο, μά και όδυνηρό ταξίδι του. Στην έπιστροφή του θυμήθηκε και την πολιτική. Έξετέθη ύποψήφιος βουλευτής στο Τουλόν και στη Δουγκέρκη, μά άπέτυχε και της δυό φορές. Άλλά το 1837, έξελέγη ταυτοχρονο στη Μπέργκ και στη γεννέθλιο πόλι του Μασόν, την όποιαν δεν έπαυσε ν' άντιπροσωπεύει μέχρι του 1848. Οι ιδέες του σιγά σιγά είχαν γίνει μετριοπαθέστερες και αυτοτιλοφορείτο «συντηρητικός δημοκράτης»

Μά το 1843 έκηρύχθη κατηγορηματικώτατα έναντιόν του Λουδοβίκου Φιλίππου και έξέδωσε την περίφημη «Ίστορία των Γιρονδίνων», η όποια τον κατέταξε μεταξύ των δημοκρατικών.

Κατά τα περίφημα γεγονότα του Φεβρουαρίου είναι αυτός που έκινούσε δλόκληρη τη ταυτολή, την όποιαν και έπεισε να άπορρίψη την άντιβασιλεία της Δουκίσσης της Όρλεάνης.

Έγινε μέλος της προσωρινής Κυβερνήσεως και ύπουργός των Έξωτερικών και άπολάμβανε μεγάλης δημοτικότητας. Μά εκινδύνευσε πολλές φορές θέλοντας να συγκατήσει όπο τις έξωφρενικές ύπερβολές των επαναστατημένο λαό. Κάποτε στο Δημαρχείο οι επαναστάτες ήθελαν να σηκώσουν κόκκινη σημαία. Ο Λαμαρτίνος τότε, ύστερ' από ένα ένθουσιώδη λόγο τους είπε: «Όχι: Θα διατηρήσουμε την τριχρόμη σημαία που έκανε θριαμβευτικά το γύρο του κόσμου και όχι την κόκκινη. που βαμμένη από το αίμα του λαού δεν έχει κάνει παρά το γύρο του πεδίου του Άρεως.» Ο λαός τότε τον έπευφήμισε. Μία άλλη μέρα καθώς έπρότεινε την κατάργηση της ποιητής του θανάτου, στην άρχη των έσφιριζαν και κατόπι τον έγύτησαν με τους ύποκοπώνους. Ο ίδιος ο λόρδος Νορμαρβύ πρεσβευτής της Άγγλίας έπιβεβαιώνει το γεγονός.

Δώδεκα διαμερίσματα τον έξέλεξαν το 1848 βουλευτή των. Μά ένα χρόνο κατόπι άπότυχε έξελέγη σε μία τοπική έκλογη στην Όρλεάνη. Μά ο ρόλος του είχε πιά τελειώσει.

Άπό το 1853, άρχισε να εκδίδη μία μηνιαία έφημερίδα, την όποια έγραφε δλην ο ίδιος και που τα κέρδη της διέθετε για να πληρώνη τους δανειστές του, διότι η περιουσία του είχε εν τώ μεταξύ έξαντληθή στην πολιτική και στην πολυέσδοη ζωή του. Μά άυτογράφος έπιστολάς παρακαλούσε τους γνωστούς του να έγγραφουν συνδρομητά.

Τα τελευταία του χρόνια ήσαν άληθώς μορτηρικά. Ο Ναπολέων ΙΙΙ, που με πολλή διάγωση τέν έβρόθισε, του παραχώρησεν ένα ξύλινο έλβετικό σπιτάκι στο δύσος της Βουλάνης, όπου ο μέγας ποιητής και έντιμος άνδρας, πέθανε στα 1869, πνοχότατος.

Ο Ίστορικός

Ο Λαμαρτίνος

(Εικών του Gérard)

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

Θέλω να κρύψω την ψυχή μου
Μέσα στού κρινού το λουλούδι,
Νά λεί μωρίζοντας το κρινό
Για την αγάπη μου τραγουδι.

Θά τρεμουλιάζει το τραγουδι
Και θάναί σάν το φίλημά της
Όπου μου έδωκε μία μέρα
Σε όρ' αγάπης γλυκυστήρας.

Μετάφρ. Άνεωνίου Μάτσου